

ΑΕΤΟΡΡΑΧΗ=ΜΑ
ΝΩΛΙΑΣΣΑ=ΜΠΙ
ΖΑΝΙ=ΔΡΙΣΚΟΣΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ000-00051
ΓΙΩΤΑΚΗΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΤΡΙΚΑΛΩΝ 1
16342 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 59 Τ.Κ. 10431 ΑΘΗΝΑ ΕΤΟΣ 10ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 40 ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2003

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ
ΣΕ ΓΕΝΙΚΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Το Δ.Σ. της Αδελφότη-
τας Μανωλιασσιτών
Αθηνών καλεί τα μέλη
της σε ετήσια Γενική Συ-
νέλευση στις 28 Σεπτεμ-
βρίου ημέρα Κυριακή και
ώρα 11 π.μ..

Παρακαλούνται όλοι τα
μέλη παλαιότερα αλλιά
και νέα να δώσουν το
«παρών» σ' αυτό το Μα-
νωλιασσίτικο προσκλη-
τήριο.

Είναι επιτακτική η ανά-
γκη το νέο Δ.Σ. της Αδελ-
φότητας να αποτελέσει
πραγματικά από νέους
ανθρώπους.

Χρέος όλων μας είναι
να βοηθήσουμε αυτή την
προσπάθεια ανανέωσης
και να σταθούμε στο
πλευρό των νέων.

Η ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΑ ΠΡΟΟΔΕΥΕΙ

Στις 15 του Μάη βρέθηκα
στη Μανωλιάσσα μαζί με
τα αδέρφια και τις αδελ-
φές μου γιατί μεταφέραμε εκεί
τα οστά του πατέρα μας και τα το-
ποθετήσαμε στο οστεοφυλάκιο
της Αγίας Κυριακής.

Οι σκηνές αντάμωσης με τους
συγχωριανούς μας ήταν συγκινη-
τικές. Η αγάπη και η εκτίμηση
έκδηλη, ειλικρινής και αμοιβαία.

Κοινή διαπίστωση είναι ότι το
χωριό μας τα τελευταία χρόνια
παρουσιάζει αλματώδη πρόοδο
σε πολλούς τομείς. Έτσι έγιναν
πολλοί νέοι δρόμοι που ασφα-
λοστρώθηκαν ή τσιμεντοστρώθη-
καν με αποτέλεσμα σχεδόν σε
κάθε Μανωλιασσίτικο σπίτι να
πηγαίνει αυτοκίνητο.

Το δίκτυο ύδρευσης βρίσκεται
σε καλή κατάσταση και σταδια-
κά ανανεώνονται οι σωλήνω-
σεις, μέσα στις οικονομικές δυ-
νατότητες που έχει το διοικητικό
μας συμβούλιο. Λειτουργούν οι

δεξαμενές υδρομάστευσης (λού-
τσες) για το πότισμα των ζώων
και οι δρόμοι που οδηγούν σ' αυ-
τές έχουν σχετικά καλή πρόσβα-
ση. Κατασκευάστηκε αντιπυρική
ζώνη που πρέπει να βελτιωθεί
για να είναι εύκολη η διάβαση
απ' αυτή όχι μόνο σε πυροσβεστι-
κά οχήματα αλλά και σε ιδιωτικά
μικρά αυτοκίνητα.

Οι εκκλησίες του χωριού μας
ανακαινίστηκαν και διατηρού-
νται σε καλή κατάσταση.

Το πολιτιστικό και βιοτικό επί-
πεδο των συγχωριανών μας βρί-
σκεται σε καλό σημείο και αυτό
οφείλεται στην εργατικότητα και
στις συνεχείς προσπάθειές τους.

Όλα αυτά έγιναν ύστερα από
συντονισμένες ενέργειες και
πολλή προσπάθεια του τοπικού
συμβουλίου του δημοτικού δια-
μερίσματος του χωριού μας, των
μελών του εκκλησιαστικού συμ-
βουλίου του Αγίου Γεωργίου μας
και του πολιτιστικού συλλόγου

του χωριού μας. Σ' όλη αυτή την
προσπάθεια συνέβαλε σημαντι-
κά και συμβάλλει το πνευματικό
μας κέντρο.

Τα τελευταία χρόνια διαπι-
στώνεται ότι τα παιδιά της Μα-
νωλιάσσας επιδίδονται με ζήλο
στα γράμματα και στις τέχνες με
πολύ καλά αποτελέσματα, γεγο-
νός που θα συμβάλλει αποφασι-
στικά στην παραπέρα πρόοδο
και ανάπτυξη του χωριού μας.
Είναι η καλύτερη Μανωλιασσίτι-
κη επένδυση για το μέλλον της.

Στη Μανωλιάσσα υπάρχουν
νέοι που σφύζουν από ζωή. Είναι
όλοι τους καλής πάστας νέοι, ερ-
γατικοί και προοδευτικά στοι-
χεία. Γι' αυτό το μέλλον της Μα-
νωλιάσσας προδιαγράφεται ευ-
όωνο, αφού αυτοί οι νέοι που α-
ποτελούν το αύριο του χωριού
μας είναι καλύτεροι από μας και
γι' αυτό το αύριο της Μανωλιάσ-
σας θα είναι καλύτερο από το ση-
μερα.

Βέβαια υπάρχουν πολλά προ-
βλήματα που ταλανίζουν τους
συγχωριανούς μας και όταν αυτά
λυθούν θα εμφανιστούν άλλα.

Μερικά από αυτά είναι: Η δια-
μόρφωση της πλατείας του χωρι-
ού μας και του προαύλιου χώρου
του Αγίου Γεωργίου. Η βελτίωση
των δρόμων μέσα στο χωριό και
του άξονα που οδηγεί προς Κε-
φαλόβρυσο. Η ολοκλήρωση των
εργασιών στο οστεοφυλάκιο και
ακόμα περισσότερη φροντίδα
για την εμφάνιση του νεκροτα-
φείου μας.

Η κατασκευή ειδικού χώρου
για το λεητοστάσιο του καλορι-
φέρ του Πνευματικού μας κέ-
ντρου και η απομάκρυνση αυτού
που υπάρχει σήμερα, το οποίο
έρχεται σε πλήρη αντίθεση με
ότι βρίσκεται γύρω του.

Η συμπλήρωση των ελλείψεων
του Πνευματικού κέντρου ώστε
να δοθεί στη χρήση όσο πιο γρή-
γορα γίνεται.

συν. στη σελ. 2

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Γράφει ο Στέφανος Κ. Γιωτάκης

Συμπληρώνονται φέτος 550 χρόνια
από την άλωση της Κωνσταντι-
νούπολης η οποία ήταν το πιο δρα-
ματικό γεγονός της ελληνικής ι-
στορίας.

Ηταν Τρίτη 29 Μαΐου του 1453 όταν ο Σουλ-
τάν Μεχμέτ ο Β', γιος του Μουράτ του Β', έ-
δωσε τη χαριστική βολή στη θνήσκουσα βυζαν-
τινή αυτοκρατορία και κατέλαβε τη βασιλί-
δα των πόλεων, την Κωνσταντινούπολη.

Η πτώση της Πόλης είναι ένα γεγονός με τε-
ράστια σημασία από πολλές
πλευρές γιατί η Κωνσταντινούπο-
λη δεν ήταν απλά μια πόλη, ένα
κράτος ή η πρωτεύουσα μιας αυ-
τοκρατορίας. Ηταν το σύμβολο
μιας ένδοξης ιστορίας χιλιών και
πλέον χρόνων. Μιας ιστορίας που
συνοδεύτηκε από τεράστια πνευ-
ματική και οικονομική πρόοδο,
που θέσπισε θεσμούς και καθιέ-
ρωσε ιδανικά συστήματα χρηστής
διοίκησης και απονομής της δι-
καιοσύνης. Μιας ιστορίας που
συνέβαλε σημαντικά στην πρόο-
δο όλων των λαών της γης.

Τα αίτια της πτώσης μπορούν ε-
πιγραμματικά να αποδοθούν: στη
συρρίκνωση της βυζαντινής αυτο-
κρατορίας, στην έλλειψη οικονο-
μικών πόρων για την πληρωμή
του μισθοφορικού στρατού, στη
διαμάχη Ενωτικών με τους Ανθε-
νωτικούς, στην αντιπαράθεση με
τη Δύση και άλλα.

Τα αποτελέσματα της καταλύ-
σεως της βυζαντινής αυτοκρατο-
ρίας ήταν πολλά και ποικίλα: Ο
Ελληνισμός έχασε την υπόστασή
του. Η οθωμανική αυτοκρατορία

καθιερώθηκε ως μεγάλη δύναμη στο διεθνές
περιβάλλον και τέλος διακόπηκε μια προο-
δευτική πορεία σε πνευματικό επίπεδο.

Από την άλλη πλευρά η πτώση της βυζαντι-
νής αυτοκρατορίας συνέβαλε αποφασιστικά
στη διατήρηση της ελληνικής συνείδησης για
τέσσερις αιώνες σκλαβιάς. Πολλοί Έλληνες,
κυρίως λόγιοι, μετά το 1453 κατέφυγαν στη
Δύση όπου μεταλαμπάδευσαν τα βυζαντινά
γράμματα και το βυζαντινό πολιτισμό γενικά.
Αυτός ο πολιτισμός γαλούχησε την Αναγέν-
νηση και σκόρπισε τα σκοτάδια του Μεσαίω-
να.

συνέχεια στη σελίδα 6

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Διοικητικό Συμ-
βούλιο της Αδελφότη-
τας Μανωλιασσιτών α-
νακοινώνει ότι ο ξενώ-
νας του Πνευματικού
Κέντρου Μανωλιάσ-
σας είναι έτοιμος να
δεχθεί τους Μανω-
λιασσίτες και φίλους
που θα 'θελαν να χρη-
σιμοποιήσουν τα δω-
μάτιά του.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

Τη συνέχεια και το τέλος
από το βιβλίο
του Γ. Σιορόκα
«Η απελευθέρωση
των Ιωαννίνων, ο Γάλλος
στρατιωτικός ακόλουθος
και η αναφορά του»

ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 5

ΑΝΑΣΤΗΛΩΘΗΚΕ Ο ΑΗ - ΛΙΑΣ

Όπως όλα δείχνουν
φέτος μετά από
χρόνια θα λειτουργήσει
ο παλιός Αη - Λίας. Οι
εργασίες συντήρησης
σχεδόν ολοκληρώθη-
καν. Όλος ο κόσμος έ-
σπευσε να καταθέσει
τον «οβολόν» του για να
σώσει τον Αη - Λια. Τα
μέγιστα για τη συντήρη-
ση του Αη - Λια προσέ-
φερε η διάνοιξη του
δρόμου που ήταν προ-
σφορά του Ηλία Αν.
Ισκού. Το τέμπλο και ει-
κόνες ανέλαβε ο θεολό-
γος Μπέλλος.

«... Ο προφήτης Ηλίας ψηλά από το βουνό
στέλνει μήνυμα λαμπρό να 'ναι ευλογημένο το χωριό».

Την πλακόστρωση ανέλαβε εξ ολοκλήρου ο Ηλίας Π. Λιόντος. Σε όλους τους Μανωλιασσίτες
και φίλους που συνέβαλαν δίνοντας από το υστέρημά τους να ξαναζωντανέψουν τον Αη - Λια ευ-
χόμαστε να είναι βοήθειά τους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΗ

➤ Τον Απρίλη του 2003 η **Αικατερίνη και ο Κώστας Φ. Μάρκος** απέκτησαν το τρίτο τους αγοράκι. Τους ευχόμαστε να τους ζήσει!

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

➤ Στις 18 Μαΐου η **Ευαγγελία και ο Γεώργιος Τζίμας** βάπτισαν το δεύτερο γιο τους. Νονός ο Κώστας Κοντρούμπας από την Κοπάκη. Το όνομα αυτού **Δημήτρης**.

➤ Στις 6 Απριλίου η **Βίκυ Πέτρου** κόρη της Ελένης και του Λευτέρη και ο **Δημήτρης Τσίπας** κάτοικοι Αργυρούπολης βάπτισαν την κόρη τους στον ιερό ναό Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Καλαμακίου. Το όνομα της νεοφώτιστης **Ελένη**.

➤ Στις 18 Μαΐου ο **Χρήστος και η Δήμητρα Παπαθανασίου** βάπτισαν το γιο τους. Το μυστήριο τελέστηκε στον ιερό ναό Αγίας Τριάδος Ν. Ηρακλείου. Και το όνομα αυτού: **Ευάγγελος**.

➤ Στις 7 Ιουνίου ο **Γιώργος και η Εύη Παπαθανασίου** βάπτισαν την κόρη τους. Το μυστήριο τελέστηκε στον ιερό ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στα Καλύβια Θορικού.

Τα ονόματα αυτής, **Ελπίδα και Στέλλα**.

Στους ευτυχείς γονείς και παππούδες ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΓΑΜΟΙ

➤ Στις 7 Ιουνίου 2003 η **Αριστέα Λιόντου** κόρη του **Παναγιώτη** παντρεύτηκε τον **Ιγνάτιο Σταυριανό**.

Το μυστήριο έγινε σε ιερό ναό της Ελεουσίνας.

➤ Στις 5 Ιουλίου η **Ελένη Μέμιτσα** κόρη της Ντίνας και του Μιχάλη, παντρεύεται τον εκλεκτό της καρδιάς της **Βασίλη Καντζέλη**.

Το μυστήριο θα γίνει στον ιερό ναό Αποστόλου Παύλου Σεισμοπηγίων στα Ιωάννινα. Θα δοθεί δεξίωση στο κέντρο «Κεφάρ» στο Πέραμα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΧΡ. ΠΑΠΠΑΣ

Στις 29-6-2003 άφησε το μάταιο τούτο κόσμο ο **Λευτέρης Παππας**.

Ο Λευτέρης Παππας ήταν ο τελευταίος που έφυγε από τα συνολικά επτά παιδιά του παπα Χρήστου.

Αξιώθηκε να καμαρώσει παιδιά και εγγόνια. Τα τελευταία χρόνια ταλαιπωρήθηκε με την υγεία του. Εσβησε το καντήλι του στα ογδόντα του χρόνια.

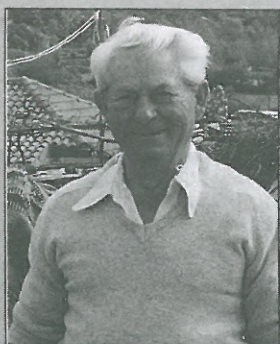
Ευχόμαστε να 'ναι ελαφρύ το χόμα που τον σκεπάζει.

Στη σύζυγο, τα παιδιά και τα εγγόνια του εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΡΚΟΣ

Στις 29 Ιουνίου, λίγους μήνες μετά το θάνατο της γυναίκας του **Μαρίας** έφυγε από το γήινο κόσμο για τον ουράνιο και ο **Νικόλαος Κύρκος**, αναπαύονται μαζί με τους δίκαιους. Αιώνια τους η μνήμη!

Στα παιδιά και εγγόνια, εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Οι παρακάτω συνδρομητές πλήρωσαν για το 2003.

Η στήλη είναι συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο (29).

ΠΑΠΠΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΟΥΣΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΗ-ΓΙΩΤΑΚΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΠΑΠΠΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΠΑΠΠΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΠΑΠΠΑΣ ΘΑΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΠΑΠΠΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΕΥΡΙΣΘΕΝΗΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΤΣΙΠΟΥΡΑ-ΓΙΩΤΑΚΗ ΕΥΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ
ΖΑΧΟΥ-ΓΟΥΣΗ ΠΑΝΩΡΑΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΓΟΥΣΗΣ ΛΟΥΚΑΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΝΤΟΝΙΝΗ -ΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΜΙΧΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΜΠΑΡΔΑΜΠΙΛΙΑ-ΓΟΥΣΗ ΦΡΕΔΕΡΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΟΥ-ΓΟΥΣΗ ΖΩΗ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΠΟΠΗ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΕΛΕΝΗ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΤΑΣΙΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΝΟΔΑΡΑΚΗ-ΓΙΩΤΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΠΕΤΡΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΑΡΚΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΠΕΛΛΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΜΠΟΥΡΝΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ
ΤΖΙΩΡΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΛΟΓΑΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΠΕΤΡΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΤΖΙΜΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΠΕΤΡΟΥ ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΙΣΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ-ΓΙΩΤΑΚΗ ΝΤΙΝΑ
ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΥΛΟΣ
ΝΑΚΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΠΑΠΠΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΓΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
ΛΙΟΝΤΟΣ ΗΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΧΡΟΝΗΣ ΑΛΕΚΟΣ ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑ
ΙΣΚΟΣ ΚΩΣΤΑΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΥΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ
ΠΕΤΡΟΥ ΜΙΧΑΛΗΣ
ΓΟΥΣΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

ΙΣΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
Στους νέους συνδρομητές της εφημερίδας μας συμπεριλαμβάνεται και ο παπα Γιώργος Λώλος από το Θεριακίσι.

ΙΣΚΟΥ ΑΛΕΚΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΤΖΙΜΑ-ΣΙΑΝΗ ΖΩΗ
ΤΖΙΜΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ
ΤΖΙΜΑ ΜΑΡΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ
ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΒΡΟΥΒΑ-ΖΗΚΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΝΕΡΟΥΤΣΟΥ-ΒΡΟΥΒΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΖΗΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΖΗΚΟΥ ΚΩΝ/ΝΑ
ΖΗΚΟΣ ΖΗΚΟΣ
ΖΗΚΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

ΠΑΠΠΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΠΑΠΠΑ ΜΑΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ
ΚΟΛΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
ΠΑΠΠΑΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝ ΤΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΑΡΟΥΛΗ-ΓΙΩΤΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΓΟΥΣΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΙΣΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΛΙΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΛΙΟΝΤΟΣ ΘΩΜΑΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΛΙΟΝΤΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΝΤΑΦΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ (ιερέας) ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΝΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΓΙΩΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΝΑΚΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΝΑΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ
ΜΠΕΛΛΟΥ-ΚΑΪΜΗ ΕΥΔΟΞΙΑ
ΚΥΡΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΠΠΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΣΤΑΜΑΤΙΑ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΝΑΠΟΛΕΟΝ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΜΠΕΛΛΟΣ ΚΛΕΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ
ΝΤΑΦΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΘΩΜΑΣ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΓΙΩΤΑΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ
ΓΙΩΤΙΤΣΑ-ΜΠΕΛΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΜΩΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΙΣΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Η ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΑ ΠΡΟΟΔΕΥΕΙ

Συνέχεια από τη σελ. 1

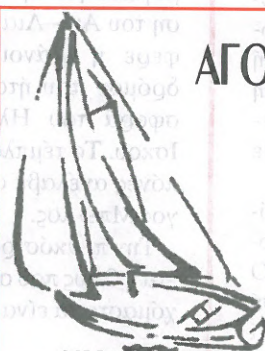
Το πιο σημαντικό όμως από τα προβλήματα αυτά είναι η διάνοιξη και βελτίωση του οδικού άξονα Αμπελιάς - Μανωλιάσας. Πιστεύω ότι η λύση του προβλήματος αυτού θα είναι πρώτη προτεραιότητα των μελών του τοπικού συμβουλίου του χωριού μας και ότι γι' αυτό θα έχουν αμέριστη τη συμπαράσταση και βοήθεια του νέου μας Δημάρχου.

Οι παραστάσεις προς τις άλλες συναρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, για το πρόβλημα αυτό, πρέπει να είναι συντονισμένες και συνεχείς δεδομένου ότι η διατήρηση αυτού του δρόμου στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους στη διακίνηση των κατοίκων, κυρίως την χειμερινή περίοδο λόγω των παγετών και των κατολισθήσεων.

Η Μανωλιάσσα μπορεί να προοδεύσει ακόμα περισσότερο. Τα σημερινά της προβλήματα μπορεί να λυθούν πιο εύκολα όταν όλοι μας, φορείς και Μανωλιασσίτες όπου κι αν βρισκόμαστε, μονιασμένοι βοηθήσουμε γι' αυτό, όπως και όσο ο καθένας μας μπορεί.

Μ' αυτόν τον τρόπο θα κάνουμε πιο άνετη και πιο ευχάριστη τη ζωή των μόνιμων κατοίκων της Μανωλιάσας και όσων την επισκέπτονται για διακοπές ή για άλλους λόγους.

Στέφανος Κ. Γιωτάκης

ΑΓΟΝΗ ΓΡΑΜΜΗ

ΝΤΑΦΛΟΣ
ΘΕΟΦΙΛΟΣ

ΛΙΜΑΝΙ ΡΑΦΗΝΑΣ ΤΗΛ.: (0294) 23356

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ

Σωκράτους 59 Αθήνα
Τ.Κ. 10431

ΙΔΡΥΤΗΣ:

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΓΙΩΤΑΚΗΣ

(Φε βρουάριος 1993)

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

ΜΑΝΩΛΙΑΣΣΙΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

«Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»

ΕΚΔΟΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΓΙΩΤΑΚΗΣ

Συνδρομές, επιστολές,

συνεργασίες κ.λπ.

να στέλνονται στις

διευθύνσεις:

α) ΓΙΩΤΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

Ρήγα Φεραίου 41

Τ.Κ. 16674 - Α. Γλυφάδα

Τηλ.-Fax: 210 9852198

β) ΛΙΟΝΤΟΣ ΗΛΙΑΣ

Θηβών 3 Τ.Κ. 12461

ΤΗΛ.: 210 5983842

Ετήσια συνδρομή

Μέλους: 3 ΕΥΡΩ

Εσωτερικού: 10 ΕΥΡΩ

Εξωτερικού: 15 ΕΥΡΩ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΨΩΜΙΟΥ

Σν' αρέντα άγκιζα
ψια τα ιθήματα.

Ψωμί νειβατό: Βάνου-
με στ' τέντζερε 4 κιλά,
περίτ' νερό να χουχλάξ' κι έ-
να πλουχέρ' αλάτ' χουντροό κι
στου σκαφίδ' 3 μι 4 κιλά α-
λεύρ' καλαμποκίσιο και μέσα
σ' αυτό το προζύμ'.

Τ' ανοίγουμε στ' μέσ' του
προζύμ' κι χύνουμε μέσα το
χοχλασμένο νερό και με τη
χλιάρα ανακατώνουμε του α-
λεύρι μι του νερό.

Υστερα πλένουμε καλά τα
χέρια, ανασκουμπώνουμε τα
μανίκια, μαζώνουμε τα δάχ'λα
γρουθιά κι ζ'μώνουμε του
προζύμ' μέχρι να νουμίσουμε
ότι είν' έτοιμο.

Τότε βάνουμε του ζ'μάρ'
στου ταψί, αφού αλείψουμε
του ταψί μι λάδ' ή βούτ'ρο για
να μη κολλήσ' το ζ'μάρ', βά-
νουμε του ταψί σν' άκρ' στ'
φωτιά να ξεσταίνει.

Σκεπάζουμε του ταψί με το
σινί, κι αφού πάν' ρίχνουμε κι
ένα τσιόλ' μέχρι να γίν'.

Αμα φουσκώσ' τον ζ'μάρ'
ανάβουμε φωτιά και
απ'αχ'πάν κρεμάμι τ'γάστρα.

Αμα καεί η γάστρα, ξεχώ-
νουμε τη γωνιά κι βάζουμε του
ταψί στην αγωνίστρα και το
σκεπάζουμε μι τη γάστρα.

Πάν' στη γάστρα βάνουμε
κάρνα και γύρου - γύρου βά-
νουμε στάχτ'.

Αφήνουμε μιάμισ' μι δυο ώ-
ρες του ψουμί να ψ'θή κι έχου-
μι του νου μας μην αρπάξ'!
Αμα σ'κώσουμε τ' γάστρα κι
δούμι ν' αρπάξ' η κόρα, τότε
βάνουμε φύλλα από κουτσου-
πιά. Μετά από δυο ώρες πε-
ρίτ' το ψωμί είναι έτ'μο.

του τρώμι ξεστό μι τυρί ή
σκόρδου, ή κρουμίδ', ή γάλα
(ξ'νόγαλο ή γλυκό).

Συ θιαμένονσι θα μ' πήτι,
πού τ' βρήσκ'ς ν' όριξ'!

ο παλιός

Προσφορά αξίας 500ε

Το δάπεδο του Προφήτη Ηλία, αγορά πλάκας
και τοποθέτηση, προσέφερε η οικογένεια της
Ελένης και του Ηλία Π. Λιόντου.

Το σύνολο της προσφοράς ανέρχεται στο ποσό
των 500ε.

Ο Σταύρος Γ. Νάκος προσέφερε στον Αη Λια
μία εικόνα του Προφήτη Ηλία.

Σοφά Λόγια

* Όσον αριώνουν τα σκόρδα,
τόσον χοντραίνουν τα κεφά-
λια.

* Ου θιός κι ου γείτονας!

* Τ' κρέμασαν του χλιάρ'!

* Δυο καρπούζια σε μια μασχάλη δε βασι-
τούνται.

* Ποτέ του αυγό δεν έδωκε, μητέ τ' αγιού
Λαζάρου.

* Όταν δε μπορείς να κάμης ό,τι θέλεις, κά-
με ό,τι μπορείς.

* Τα δικά σ' αμπέλια φράζε και τα ξένα μη
γυρεύεις.

Από το μέλος του Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου Μανωλιάσσας Γρηγόρη Αρ. Γιωτάκη
λάβαμε το παρακάτω κείμενο για τη «σαρμανίτσα» και το δημοσιεύουμε.

«Θέλεις στην κούνια βάλε
με, θέλεις στην σαρμανί-
τσα...» λέει το ηπειρώτικο δη-
μοτικό τραγούδι.

Σαρμανίτσα, μια λεξούλα που ξαστε-
ρώνει το μυαλό και σε φέρνει στα βρεφι-
κά σου χρόνια. Μια γλυκιά λέξη, που εί-
ναι για όλους μας και για τον καθένα ξε-
χωριστά, μια γλυκιά ανάμνηση. Μια λέξη
που φέρνει στη μνήμη μου τη μάνα που με
γέννησε, με γαλούχησε και μου έδωσε το
φως της ζωής. Μια ανάμνηση, που αγγίζει
την καρδιά μου τούτη τη στιγμή για ένα α-
φιέρωμα στη γλυκιά μου μάνα και σε όλες
εκείνες τις μάνες που «κουνάρισαν» τα
παιδιά τους με τη σαρμανίτσα.

Σαρμανίτσα, μια λέξη που ποιος ξέρει
από πού την πήρε η ελληνική γλώσσα. Τι
σημασία έχει; Εμείς την πήραμε απ' τη μά-
να μας και την κρατάμε γερά «δεμένη» σα
μικρή βάρκα σε κάποια ακτή του μυαλού
μας.

Για να μη ξεχνούμε τα παλιά - εμείς οι
πιο μεγάλοι - και για να τα μάθουν οι νεό-
τεροι...

Η σαρμανίτσα ήταν ένα ξύλινο κρεβα-
τάκι - κούνια του μωρού. Ιδιαίτερο χαρα-
κτηριστικό σαν σχήμα, είχε πολλές κα-
μπύλες. Περισσότερη τέχνη στις καμπύ-
λες είχε η βάση της που σε επίπεδο δάπε-
δο αν την έσπρωχνες ελαφρά κατά δια-
στήματα δεν αναποδογύριζε, αλλά έπαιρ-
νε στροαφη μέχρι 45 μοίρες, σαν το εκ-
κρεμές πήγαινε εμπρός - πίσω συνέχεια
κοιμίζοντας το μωρό. Για να βαστάει τα
σκεπάσματα πάνω απ' το κεφαλάκι του

μωρού μακριά από την αναπνοή του, το-
ποθετούσαν στις δύο πλευρές της σαρμα-
νίτσας σε σχήμα τόξου ένα πλατύ ξύλινο
στεφάνι.

Η σαρμανίτσα ήταν φορητή κούνια,
γιατί εκείνα τα χρόνια η μάνα συμμετείχε
και στις αγροτικές δουλειές, όπου την με-
τέφερενε κουβαλώντας «ζαλίκι» πίσω στην
πλάτη της.

Η ηπειρώτισσα, η φτωχή εργαζόμενη
μάνα, με τις πολλές έγνοιες της σκληρής
ζωής και του μόχθου, με τη σαρμανίτσα ή
με το μωρό στην αγκαλιά, η πονεμένη αυ-
τή μορφή της, σου προκαλούσε έξαρση α-
γάπης και συμπόνιας... ήταν μια Πανα-
γιά.

Ακούγονταν οι ρυθ-
μικοί χτύποι της σαρ-
μανίτσας με το κούνη-
μα πάνω στο σανιδένιο
πάτωμα, μαζί με το η-
χηρό και παράλληλα
γλυκό νανούρισμα της
μάνας με το επιφώνη-
μα ω! ω! α!... για να
δώσει στο μωρό ύπνο.

Και το τραγούδι της
μιλαγε για φως, για πο-
λύ φως, για ήλιο, για
λουλούδια, για λεύτε-
ρα πουλιά και πετα-
λούδες... και το τρα-
γούδι της κάποτε το συ-

νόδευε σαν νανούρισμα, το
βούισμα νερού που πότιζε το
χωράφι και άλλοτε πάλι το α-
διάκοπο τζίτζιρισμα των τζίτζι-
κιών.

Τώρα η σαρμανίτσα δεν υπάρχει πια.
Σήμερα έχουν φανταχτερό κρεβάτι αντί
για σαρμανίτσα. Τώρα το στρώμα του μω-
ρού είναι πολύ μαλακό και πουπουλένιο.
Και πάνω απ' το κρεβάτάκι του κρέμονται
πολύχρωμα ψεύτικα ζωάκια, πεταλούδες,
ανθρωπάκια κ.ά. διάφορα παιχνιδάκια,
που στο πρώτο βλέμμα του μωρού, του δη-
μιουργούν τρομερές ψευδαισθήσεις από
τη φύτρα του. Ενώ τότε, το μωρό της σαρ-
μανίτσας, εκείνη η ανθρώπινη ύπαρξη, α-
ντίκριζε την πραγματικότητα ζωντανή,
καθαρή και γνήσια.

ΣΤΙΧΟΠΛΟΚΙΑ

Αγάπαμε, πουλάκι μου, πως μ' αγαπούσες πρώτα
λόγια του κόσμου μην ακούς, μόν' την καρδιά σου ρώτα.

Αγάπη που είχα κι έχασα απ' την ανεγνωμιά μου
τώρα τη βλέπω αλλουνού και καίγεται η καρδιά μου.

Αγάπησα κι εγώ ο ορφανός ένα γρουμπούλι χιόνι,
κι όσο να μπω κι όσο να βγω, μ' το πήραν οι γειτόνοι.

Ανάθεμα κι αν δεν πονώ κι αν δεν αναστενάζω
μένα με παίρνει ο πόνος σου και βγαίνω και φωνάζω.

Ι. γρουμπούλι = μικρός σφαιρικός όγκος,
ό,τι χουφτιάει το χέρ'

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΑΣΑΝΣΕΡ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΖΙΜΑΣ

Λεχώβου 2 - Σεπόλια 10445 - Αθήνα
Τηλ.: 010-8830942

καφέ - μονικό μελεδοπωλείο

ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 1 -
ΠΑΡΑΛΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ
ΤΗΛ. 5560418

ΜΠΕΛΛΟΣ ΑΛΕΚΟΣ
ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

Μονοπώλιο

Δόμηση εσωτερικού χώρου

Γυψοσανίδες - Ψευδοροφές
Φωτισμός - Διακόσμηση

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΡ. ΓΙΩΤΑΚΗΣ

Δουρούτης 2 Ιωάννινα
Τηλ. 68202 - Κιν. 093 - 2323510

(Αποσπάσματα από το βιβλίο του Ε. Α. Μπόγκα)

Το αηδόνι θεωρείται και στην Ηπειρο ως ο βασιλιάς των πουλιών για το πολύωρο και γλυκύτατα παθητικό τραγούδι του.

Μελαχροινό και πολύ φτωχικά ντυμένο, σα μαθητούρι της παλιάς Καλούτσας, δε σου δίνει την εντύπωση ότι κρύβει στο λαρύγγι του τις ευγενέστερες νότες της μουσικής, τις οποίες στάθηκε αδύνατο να μιμηθούν πλήρως οι συνθέτες.

Το αηδόνι θεωρείται ως ο κατ' εξοχήν λαϊκός τραγουδιστής, γιατί δεν είναι εγωϊστικό και δεν πηγαίνει μονάχα στη γαλήνη των δασών για να ξελογιάσει ως και τα άγρια θηρία, τα οποία ζυγώνουν, λένε, και αυτά στο αηδόνι για ν' ακούσουν τους γλυκούς του λαρυγγισμούς, αλλ' αρέσκεται και στη συντροφιά του ανθρώπου.

Στην άκρη της Καλούτσας των Ιωαννίνων, κάτω από τη συνοικία «Λαγκώματα» και λίγο πιο πάνω από τη σημερινή πλατεία Σαπουντζάκη, ήταν μια ρεμματιά, αδιάβατη σχεδόν. Διάφορα θαμνοειδή και άφθονες μελικοκκιές, με τα σκληρά σα σίδερο κλαριά, από τα οποία ο Όμηρος λέει ότι κατεσκευάζοντο και τα καλλίτερα δόρατα, ετεχουργούσαν εν πυκνό σύδενδρο με βαθιές σκιές. Στη γραφική αυτή ρεμματιά εφώλιαζε κάθε άνοιξη ένα ζευγάρι από αηδόνια, γι' αυτό και η γειτονιά αυτή λέγεται ακόμα και σήμερα από τους παλιότερους «Αηδόν Μαχαλάς».

Καθισμένο το αρσενικό σε κλωναράκι μελικοκκιές ή θάμνου άρχιζε τις νύχτες, τα μελωδικώτατα και ατέλειωτα τραγούδια του, χάριν της Δουλτσινέας του, που κλωσσούσε εκεί κοντά.

Τα τραγούδια του αυτά κατά τις σεληνοφώτιστες ήσυχες νύχτες του Μαΐου ακουόνταν από πολύ μακριά, πολλοί δε Καλουτσίνοι ξαγρυπνούσαν στα χαγιάτια και στις αυλόπορτες. Αλλά και από άλλες συνοικίες έρχονταν κάποτε Γιαννιώτες για ν' απολαύσουν το ερωτικό του τραγούδι. Το τραγούδι βαστούσε όλη τη νύχτα, ως τις πρωινές σχεδόν ώρες.

Το ξαγρύπνισμα αυτό του αηδονιού η φαντασία των Ηπειρωτών και των Αγραφιωτών το αποδίδει σε όρχο που έκανε κάποτε τ' αηδόνι:

Μια μαγική νύχτα, λένε, γλυκειά και μυρωμένη, γύρισε το αηδόνι αποσταμένο από τις τρεχάλες και τα γλέντια κι έπεσε να κοιμηθεί, χωμένο σε μια πυκνή χλωρασιά. Το πήρε γλυκά και βαθειά ο ύπνος και δεν καταλάβαινε πως σηκώθηκαν τη νύχτα από κάτω του οι κληματοίδες από τις αγράμπελες και τα αγιοκλήματα και του περδίκλωσαν από ζήλεια τα ποδαράκια και του έσφιξαν τα φτεράκια του. Ξυπνάει κάποτε το καμημένο, πασκάει να φύγει, που να φύγει. Αγκυλωμένο όπως τόχουν οι χλωρασιές κι οι κληματοίδες δεν μπορεί ούτε γυιχ να κάνει. Πασκάει, ξαναπασκάει, φωνάζει, σκούζει, χτυπιέται: Αϊντε μωρέ Μάη (1) του λέει, σε πάντεχα για φίλο γκαρδιακό, και συ μου φέρθηκες σαν ο χειρότερός μου οχτρός. Ας μπορέσω να ξεπερδικλωθώ αυτή τη φορά, κι αν ματακλείσω μάτι στις νύχτες σου να μη με λεν αηδόνι.

Κι από τότες, που ξεπερδικλώθηκε, λαλάει αδιάκοπα όλη τη νύχτα για πείσμα του Μάη.

Γι' αυτό κι οι Γιαννιώτες σε αποκηράτικα χορευτικά τραγούδια τους μιλάνε με ευγνωμοσύνη για τ' αηδόνι:

*Ενα ν' τ' αηδονάκι
- το χελιδονάκι -
το Μάη μηνά λαλεί.*

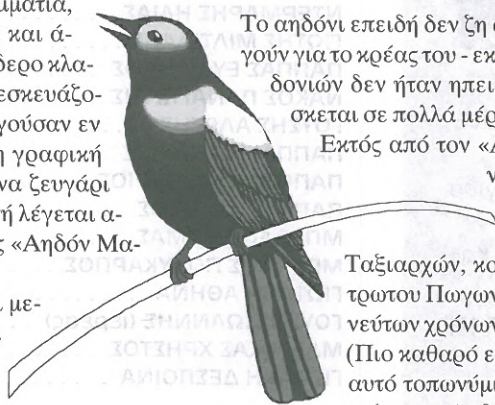
Μ' αυτούς τους πρώτους στίχους ανοίγει το παλιό αυτό τραγούδι, που κατόπιν αβγατάει σαν είδος προπαίδειας:

*Δύο πέρδικες γραμμένες,
τρία πόδια η πυροστιά,
τέσσαρα βυζιά η γελάδα,
πέντε δάχτυλ' έχ' η χείρα,
έξ αστέρια έχει η Πούλια.*

.....

Τα ζώα και τα πουλιά στους Ηπειρωτικούς θρύλους

ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Το αηδόνι επειδή δεν ζει σε κλουβί και επειδή το κυνηγούν για το κρέας του - εκείνος που έτρωγε καρδιές αηδονιών δεν ήταν ηπειρώτης, ούτε και Έλληνα - βρίσκεται σε πολλά μέρη της Ηπείρου.

Εκτός από τον «Αηδόν Μαχαλά» των Ιωαννίνων, τοπωνύμια για τ' αηδόνι υπάρχουν και σ' άλλα μέρη της Ηπείρου. Η Μονή των

Ταξιαρχών, κοντά στη Δεπαλίτσα του αλύτρωτου Πωγωνίου, βρίσκονταν προ αμνημονεύτων χρόνων στη θέση «Αηδονολαούσα». (Πιο καθαρό ελληνικό το βορειοηπειρωτικό αυτό τοπωνύμιο από το μισοτούρκικο γιαννιώτικο «Αηδόν Μαχαλάς»). Σήμερα την

Οστενίτσα, κοντά στον Πωγωνίσκο, τη λένε, για τα παλιά, χωρίς άλλο, αηδόνια, Αηδονοχώρι.

Αλλά και της Θεσπρωτίας τις ακρογιαλιές τις συγκινεί το αηδονολάλημα. Γι' αυτό και ο Θεσπρωτός τραγουδιστής ψάλλει:

*«Λάλει μπιμπίλη (2) μ' λ' άλυσε,
λάλει καυμέν' αηδόνι,
λάλει στις ακρογιαλιές
π' αράζουν τα καράβια».*

.....

Στο τραγούδι δε της Πάργας τ' αηδόνια πρέπει να σωπάσουν:

*«Αηδόνια μη λαλήσετε, μόνο να βουβαθήτε
και σεις οι μαύροι τοιάμηδες στα μαύρα να ντυθήτε.
Τι την Αγνιά την πήρανε, στα Γιάννενα τη βάλα,
κι η Πάργα θέλει πόλεμο, θέλει να πολεμήση».*

Κι είναι πολύ παθητικό τ' αηδονολάλημα, γιατί, κατά την ελληνική μυθολογία, η Αηδών είχε πατέρα, τον Πανδάρω και σύζυγο, τον βασιλιά το Ζήθο. Φθονούσε, όμως, η Αηδών τη συννυφάδα της τη Νιόβη, επειδή αυτή είχε πολλά παιδιά, ενώ η ίδια είχε μονάχα ένα. Και κάποια μέρα θέλοντας να σκοτώσει το μεγαλύτερο παιδί της Νιόβης, κατά λάθος σκότωσε το μονακριβό της παιδί τον Ιτυλο. Οι θεοί συγκινήθηκαν κάποτε από το πολύ το κλάμα και τον μεγάλο θρήνο και την έκαναν αηδόνι, που ως τα σήμερα κλαίει μελωδικά το θάνατο του γιου της. Και δεν ήταν μονάχα η Αηδών, που υπέφερε, αλλά και οι δικοί της συμμερίσθηκαν τη συμφορά και ζήτησαν από τους θεούς και μεταμορφώθηκαν όλοι σε πουλιά. Και έτσι έγιναν ο πατέρας της «Αλιάετος», η μάνα της «Αλκυών», η αδελφή της «Χελιδών», ο αδελφός της «Εποψ», κι ο άνδρας της Πολύτεχνος έγινε «Πελεκάνος». Αυτή είναι η θλιβερή ιστορία του μελαγχολικού κελαδήματος του Αηδονιού.

Οι Ηπειρώτες το αηδόνι, για το γεμάτο μελαγχολική ανησυχία κελάδημά του, το θεωρούν και ως αγγελιαφόρο κακών ειδήσεων. Αυτό μετέφερε και το «κακό μαντάτο» στον τραγικό μύθο του «Γιοφυριού» της Αρτας. Γιατί όταν:

*«Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
τρεις χρόνους εδουλεύανε της Αρτας το γιοφύρι.
Ολημερίς εχτίζανε κι από βραδύ γκρεμίζεται.
Μοιρολογούν οι μάστοροι και κλαίν οι μαθητάδες.
Αλλοίμονο στους κόπους μας, κρίμα στις δούλεψές μας.
Ολημερίς να χτίζωμε, το βράδυ να γκρεμίζεται»*

μικρό ήταν το πουλί, αναφέρει η παράδοση, που φάνηκε από τη δεξιά καμάρα κι άρχισε να τραγουδή με ανθρωπινή φωνή το «κακό μαντάτο» για τη γυναίκα του Πρωτομάστορα.

*«Αν δεν στοιχειώσετ' άνθρωπο, τοίχος δε θεμελιώνει.
και μη στοιχειώσετ' όρφάνο, μη ξένο, μη διαβάτη,
παρά του Πρωτομάστορα την ώρα τη γυναίκα.
Πόρχεται αργά τ' αποταχεί, πόρχετ' αργά στο γιώμα».
Τ' άκουσ' ο Πρωτομάστορας και του θανάτου πέφτει.
Κάνει γραφή και στέλνει την με το πουλί τ' αηδόνι.*

Το αηδόνι είναι το μόνο από τα ωδικά πτηνά, που δεν ημπορεί να υποφέρει την αιχμαλωσία. Κλεισμένο σε κλουβί γρήγορα πεθαίνει από τη μεγάλη του τη λύπη. Αλλά και το μικρό όταν το πιάσουν, το αηδόνι δε ζει πάντα.

Στα 1910 στο Κριθαροπάζαρο των Γιαννίνων είχε το καφενείο του ένας θυμόσοφος άνθρωπος. Ήταν μεγάλος θαυμαστής - αν και όχι γραμματισμένος - της «Ημέρας» της Τεργέστης του Χαλκοκονδύλη, που στα καλογραμμένα άρθρα της ενεσάρκωνε τότε τους πόθους του αλύτρωτου ελληνισμού, αλλ' ήταν και μεγάλος «πουλάς». Είχε στο καφενείο του κρεμασμένα σόια - σόια κλουβιά με καναρίνια, γαλιάντρες, κοτσύφια και βάλθηκε ν' αποκτήσει και αηδόνι. (Κάποτε μάλιστα του έφυγε ένα καναρίνι από το κλουβί. Αφησε τους καφφέδες (τις καφφέδες, έλεγαν τότε) και το κυνηγούσε στο Κριθαροπάζαρο ρίχνοντας νερό να βρέξει τα φτερά του για να το πιάσει. Ήξαιρε πως δε ζουν τα μεγαλωμένα αηδόνια και παραφύλαξε από το σπίτι του, που ήταν κοντά στη ρεμματιά του Αηδόν Μαχαλά, τις κινήσεις του αηδονιού, βρήκε τη φωλιά κι έκλεψε τα 3-4 μικρά του. Τα έβαλε σ' ένα κλουβί ύστερα, το κρέμασε το παραθύρι του σπιτιού του κι ανάγκασε έτσι τους γονείς των να τα ταΐζουν ανάμεσα από τα σύρματα, τα καψαρά. Αλλά δεν έζησαν παρά λίγες μόνο μέρες. Αυτή η απόπειρα του σχωρεμένου Σιούλα Μπούκα έγινε αφορμή να μη ξανάρθει πια τ' αηδόνι άλλη χρονιά στην Καλούτσια. Γενική πίκρα χύθηκε τότε σ' όλους τους Καλουτσίνο, γιατί έχασαν, από μια απερισκεψία, τον καλλίτερό τους ανοιξιάτικο τραγουδιστή.

Και δεν ήταν απλός και τυχαίος τραγουδιστής. Το αηδόνι αυτό του «Μαχαλά» ήταν κάτι το εξαιρετικό. Οι λυρικές του μελωδίες έκαναν αισιόδοξη τη ζωή, κατά τις απалές και γλυκερές νύχτες του Μαΐου, κι έδιναν φτερά στις απλές ψυχές, κι αυτές πετούσαν ονειροπόλες, έσμιγαν με τη Μητέρα Φύσι κι έφταναν ως το Θρόνο της Αθανασίας. Κάποια τέτοια στιγμή ο άγνωστος ηπειρώτης στιχουργός θα έφκιασε και το τραγούδι του:

Με γελάσανε τα πουλιά, της άνοιξης τ' αηδόνια.

Με γέλασαν και μούειπανε, πως Χάρος δε με παίρνει...

1. Ο Γρανίτσας και ο Λουκόπουλος λένε Απρίλη

2. τ. bülbül = η αηδών

Η συνέχεια στο επόμενο φύλλο

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΜΙΧΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ & ΠΟΥΛΥΔΕΥΚΟΥΣ 74 ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ. 210 4175406

ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ
«Η ΤΡΑΤΑ»
ΚΛΕΑΡΧΟΣ ΜΠΕΛΛΟΣ

Το στέκι
για καλοφαγάδες

Ψάρια φρέσκα
Αστακοί
Καραβίδες
Καλαμαράκια
από την Τράτα μας
κατευθείαν στα κάρβουνα
Αξιοπρεπές περιβάλλον

ΠΑΡΑΛΙΑ ΝΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ
ΤΗΛ. (0294) 94794

ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ
ΥΠΟΠΕΡΑΙΟ

ΓΙΩΤΑΚΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ
& ΣΙΑ

ΠΛ. ΠΛΑΣΤΗΡΑ,
ΡΑΦΗΝΑ
ΤΗΛ.: (0294) 23569

ΙΣΤΟΡΙΑ

Δημοσιεύουμε στοιχεία από το βιβλίο του Γ. Σιορόκα «Μαρτυρίες για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων, ο Γάλλος στρατιωτικός ακόλουθος και η αναφορά του»

Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο

Κλίνω να πιστέψω ότι ο χάρτης εκπονήθηκε από το ελληνικό Στρατηγείο προς χρήση των ξένων κυρίως, που παρακολουθούσαν με όποια ιδιότητα τις επιχειρήσεις. Η άποψη ενισχύεται και από την έλλειψη φροντίδας για την ακριβή χωροθέτηση, καθώς δεν επρόκειτο για επιτελικό χάρτη. Ενισχύεται επίσης και από την προσπάθεια να τονιστεί η ισχύς και η έκταση του τουρκικού πυρός και η συνακόλουθη δυσχέρεια του πολιορκητή, άριστη δικαιολογία σε περίπτωση αποτυχίας ή, αντίθετα, θεμιτή υπογράμμιση της ευτυχούς έκβασης. Θα μπορούσα ακόμη να υποθέσω ότι στη σύνταξη του χάρτη ίσως συμμετείχαν και κάποια από τα μέλη της Γαλλικής Στρατιωτικής Αποστολής, που είχε κληθεί να οργανώσει τον ελληνικό στρατό και της οποίας η παρουσία και το έργο δεν έχει επαρκώς μελετηθεί¹. Στη σκέψη αυτή με οδηγούν και οι μαρτυρίες για την έλλειψη καλών επιτελικών χαρτών της περιοχής και τα συνακόλουθα προβλήματα για το ελληνικό Επιτελείο².

Αν, τώρα, ληφθεί υπ' όψιν η άκρως επιφυλακτική, αν όχι σαφώς εκθροική, στάση του Διαδόχου και των εμπιστών, τουλάχιστον, επιτελών του απέναντι στους ξένους στρατιωτικούς ακολούθους και δημοσιογράφους, είναι μάλλον βέβαιο ότι ο υπ' όψιν χάρτης δόθηκε σ' αυτούς από το στρατηγείο Σαπουντζάκη, πριν δηλ. αναλάβει την αρχιστρατηγία ο Κωνσταντίνος. Η βεβαιότητα στηρίζεται στο γεγονός ότι ο Leune είχε στείλει τον χάρτη στο περιοδικό του με ημερομηνία Ιανουάριος 1913, μαζί με τη σχετική ανταπόκριση, όπου περιγράφονταν οι τουρκικές οχυρώσεις των Ιωαννίνων. Ετσι εξηγείται, ακόμη, η αποτύπωση μόνο των οχυρών που κάλυπταν τις νότιες προσβάσεις της πόλης και κυρίως την οδό από την κατεύθυνση της Πρέβεζας· επί της οδού αυτής, από το ύψος περίπου του 18ου χλμ. και της σημερινής διακλάδωσης προς το χωριό Θεριακίσι, συγκεντρώνονται τα διασταυρούμενα πυρά του τουρκικού πυροβολικού του Μπιζανίου και του Αγ. Νικοηάου, τα οποία και οδήγησαν σε αποτυχία την επίθεση της 7/20 Ιαν. 1913. Ετσι εξηγείται, τέλος, και η παράλειψη των τοπωνυμίων Τσούκα και Αγ. Σάββας, τα οποία ο γάλλος ταγματάρχης σημείωσε με το χέρι στο δικό του αντίτυπο του χάρτη, δεδομένου του ρόλου τους κατά την τελική επίθεση της 20 Φεβρ./5 Μαρ. 1913.

Ενα άλλο ερώτημα που ανακύπτει από την ανάγνωση της δημοσιευόμενης αναφοράς είναι οι κρίσεις του συντάκτη της για τα αποτελέσματα της δράσης του ελληνικού πυροβολικού κατά το διάστημα πριν την τελική επίθεση. Ο Denvignes δηλ. φαίνεται να πιστεύει ότι η δράση αυτή, επί 40 ολόκληρες ημέρες και νύχτες, δεν επέδρασε σχεδόν καθόλου στην πορεία των επιχειρήσεων. Είναι βέβαια αλήθεια ότι κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα ο αγώνας είχε περιοριστεί σε μονομαχία πυροβολικού και δεν είχε επιχειρηθεί σοβαρή επίθεση τμημάτων Πεζικού³. Από την άλλη, ωστόσο, ο ίδιος ο γάλλος ταγματάρχης αναγνωρίζει ότι το ελληνικό πυροβολικό είχε πετύχει να «ρυθμίσει τις βοές του κατά τρόπο εξαιρετικά ακριβή» και να πλήττει τις τουρκικές πυροβολαρχίες του Μπιζανίου και του Αγ. Νικοηάου. Φαίνεται δε ότι ήταν ενήμερος για τη δύναμη πυρός του ελληνικού πυροβολικού και σημείωνε τον αριθμό των πυροβόλων που έπλητταν τις δύο παραπάνω οχυρές τουρκικές θέσεις⁴.

Παρ' όλα αυτά, ο Denvignes αναφέρει στους προϊστάμενους του ότι η πολυήμερη και τόσο αποτελεσματική, τουλάχιστον ως προς τη σκόπευση, δράση του ελληνικού πυροβολικού «τίποτε δεν προπαρασκεύασε». Κι αυτό, παρά το γεγονός ότι μεγάλο μέρος του υλικού ήταν γαλλικής προελεύσεως, ενώ οι έλληνες αξιωματικοί είχαν πρόσφατα εκπαιδευτεί από γάλλους εκπαιδευτές της Γαλλικής Στρατιωτικής Αποστολής. Και αν, πράγματι, οι ελληνικές οβίδες δεν είχαν προκαλέσει στον αντίπαλο σημαντικές απώλειες σε άνδρες⁵, όπως εξηγείται στη δημοσιευόμενη αναφορά, και αν, ακόμη, δεν ήταν καλά γνωστές σε όλη τους την έκταση οι σοβαρές απώλειες των πολιορκουμένων σε υλικό, ο γάλλος ταγματάρχης δεν ήταν δυνατό να αγνοεί, έστω από πηληράς και μόνο θεωρητικής, την κόπωση, τον εκνευρισμό και την ψυχολογική εξάντληση των πολιορκουμένων. Η ψυχολογική αυτή φθορά, και αν εκληφθεί ως το μοναδικό αποτέλεσμα της δράσης του ελληνικού πυροβολικού, αποτελούσε σημαντικό παράγοντα για την πορεία των

επιχειρήσεων. Εάν, τέλος, υποθεθεί ότι ο Denvignes δεν αξιοποίησε τον παράγοντα αυτόν, με τη σκέψη ότι αντίστοιχη φθορά είχαν υποστεί και οι δυνάμεις του πολιορκητή, δεν ήταν δυνατό να μη σκέφτηκε ότι οι ελληνικές δυνάμεις είχαν ανοικτές τις οδούς επικοινωνίας και εφοδιασμού και ότι - το αναφέρει, μάλιστα - οι βοές του τουρκικού πυροβολικού δεν είχαν κατορθώσει να πλήξουν τις ελληνικές θέσεις, οι οποίες είχαν την ευχέρεια, αν και περιορισμένη στην πράξη, να μεταβληθούν.

Πρόκειται, λοιπόν, για συγκαλυμμένη αλλά σαφή υποτίμηση της δράσης του ελληνικού πυροβολικού ή, μάλλον, των δυνατοτήτων του συγκεκριμένου όπλου, με παράλληλη υπογράμμιση της σημασίας του Πεζικού; Θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να το σκεφτεί κανείς, δεδομένου ότι ο Denvignes ήταν αξιωματικός του Πεζικού⁶. Είναι, ωστόσο, πιθανότερο ότι ο γάλλος στρατιωτικός ακόλουθος θέλησε με τον τρόπο αυτό να μειώσει τη στρατιωτική αξία του Κωνσταντίνου· και είχε λόγους να το κάνει, δεδομένης της γνωστής αντίθεσης του Διαδόχου στη γενικότερη στροφή της κυβέρνησης Βενιζέλου προς τη Γαλλία, και ειδικότερα στη μετάκληση της Γαλλικής Στρατιωτικής Αποστολής. Τη σκέψη αυτή ενισχύει και η ρητή αναφορά στους μακρόχρονους δισταγμούς του Κωνσταντίνου να πάρει οριστικές αποφάσεις, καθώς και η λεπτομερής επαινετική αναφορά στο τελικό σχέδιο για τον σχηματισμό των τριών φαλάγγων.

Τονίζοταν, επιπλέον, ακόμη περισσότερο η σημασία του τελικού αυτού σχεδίου, αν ίσχυε όντως η παρατήρηση του Denvignes, ότι δηλ. «το τουρκικό Πεζικό είχε παραμείνει άθικτο μέχρι την τελευταία στιγμή». Ο γάλλος στρατιωτικός ακόλουθος είχε και ιδιαίτερους λόγους να επαινέσει το σχέδιο της τελικής επίθεσης, όταν μάλιστα αυτό είχε καταλήξει σε λαμπρή επιτυχία· κι αυτό γιατί μεταξύ των εμπνευστών (ή, έστω, υποστηρικτών) της επίθεσης κατά της δυτικής αμυντικής γραμμής των Ιωαννίνων (Αγ. Νικοηάου - Αγ. Σάββα - Τσούκα) συγκαταλεγόταν και ο αρχηγός της Γαλλικής Στρατιωτικής

κής Αποστολής στρατηγός Eydoux⁷. Και είναι μάλλον βέβαιο ότι η γαλλική Πρεσβεία Αθηνών και ο στρατιωτικός της ακόλουθος ήταν ενήμεροι των σχετικών εισηγήσεων του αρχηγού της Γαλλικής Στρατιωτικής Αποστολής, δεδομένης της πολυεπίπεδης σημασίας που είχε η εν λόγω παρέμβαση⁸.

Και από αυτή την άποψη, λοιπόν, όπως φυσικά και λόγω της θέσης και της ιδιότητας του συντάκτη της, η δημοσιευόμενη αναφορά δίνει ιδιαίτερο βάρος στα σχέδια της ελληνικής επίθεσης. Τονίζει, συγκεκριμένα, τις παρατηρητικές - επιδεικτικές ενέργειες στα Α και τα Ν του μετώπου⁹, που συγκέντρωναν και καθήλωσαν τον κύριο όγκο των πολιορκουμένων, αποδυναμώνοντας τον δυτικό τους τομέα, κατά του οποίου και εκδηλώθηκε η αποφασιστική επίθεση των ελληνικών δυνάμεων. Η τελευταία αυτή περιγράφεται με αξιοσημείωτη ακρίβεια ως προς τη σύνθεση και την ισχύ των τριών φαλάγγων του Β' Τμήματος Στρατιάς, οι οποίες και έφεραν σε αίσιο πέρας την αποστολή τους κατά του δυτικού μετώπου και οδήγησαν στην άλωση των Ιωαννίνων.

Ο ταγματάρχης Denvignes παρέμεινε στην απελευθερωμένη ηπειρωτική πρωτεύουσα επί μερικές ημέρες· εκεί πήρε μέρος στις επίσημες πανηγυρικές εκδηλώσεις και, φυσικά, επισκέφθηκε στην κατοικία του τον υποπρόξενο E. Dussar. η σύζυγος του γάλλου υποπρόξενου, η πασίγνωστη με το λογοτεχνικό της ψευδώνυμο ως Guy Chantepleure, πρωτοείδε τον συμπατριώτη της στρατιωτικό ακόλουθο κατά τις επίσημες εκδηλώσεις της 23 Φεβρ./8 Μαρτίου. Τον διέκρινε ανάμεσα στο πλήθος των επίσημων στρατιωτικών εκπροσώπων και δεν κρύβει τη χαρά και τη συγκίνησή της¹⁰. Τον συνάντησε και πάλι, μετά από δυο μέρες, στην προξενική κατοικία τη φορά αυτή, μαζί με το ζεύγος Leune και τον αντισυνταγματάρχη Crosson - Duplessis¹¹. Ο Denvignes, λοιπόν, πρέπει να αναχώρησε από τα Ιωάννινα την επομένη, 11 Μαρτίου, για να επιστρέψει στη θέση του στην Αθήνα, από όπου υπέβαλε τη δημοσιευόμενη εδώ αναφορά.

1. Με βάση υλικό από τα γαλλικά διπλωματικά και στρατιωτικά Αρχεία, σκοπεύω να επιχειρήσω σύντομα τη σύνθεση σχετικής μελέτης.

2. Δουσανής, ό.π., σ. 95-96, όπου ενδιαφέρονσα συνομιλία του συγγραφέα με τον αδελφό του Εσάτ πασά, τον συνταγματάρχη Βεήπ μπέη, λίγο μετά την άλωση των Ιωαννίνων.

3. Κατά την Πολεμική Εκθεση του ΓΕΣ, σ. 337, μόνο «μικρά επεισόδια ελάμβαναν χώραν εις το μέτωπον», κάτι που είχε καταστήσει φανερό την «ανυπομονησίαν των στρατευμάτων» και ανάγκασε τον Κωνσταντίνο να εκδώσει την από 25.11.1913 (π.η.) διαταγή προς όλες τις Μεγάλες Μονάδες του (βλ. ΓΕΣ, Ο Ελληνικός Στρατός, Παράρτημα, σ. 557, αρ. 1210).

4. Η ακριβής ενημέρωση του γάλλου στρατιωτικού ακολούθου που αποτυπώνεται στην αναφορά πρέπει να ήταν προϊόν των συζητήσεων του με τους έλληνες αρμόδιους αξιωματικούς, μετά το πέρας των επιχειρήσεων. Είναι επίσης πιθανό, ο Denvignes να είχε συζητήσει σχετικά και με τον συμπατριώτη του αντισυνταγματάρχη Crosson - Duplessis, ο οποίος είχε φτάσει στα Γιάννενα αμέσως μετά την απελευθέρωση, για να μελετήσει τις τουρκικές οχυρώσεις της πόλης· η σύζυγος του γάλλου υποπρόξενου Ιωαννίνων Dussar, τον είχε συναντήσει: Chantepleure, Τα Ιωάννινα πολιορκημένα, σ. 122. Ας σημειωθεί ότι ο γάλλος αυτός αντισυνταγματάρχης του Μηχανικού, μέλος της Γαλλικής Στρατιωτικής Αποστολής, μας άφησε πολυσέλιδη και εμπεριστατωμένη περιγραφή των τουρκικών οχυρώσεων.

5. Τα αναφερόμενα ελληνικά πυροβόλα αποτελούσαν το πυροβολικό της Στρατιάς: ΓΕΣ ό.π., σ. 392. Η συνολική δύναμη του ελληνικού πυρικού ήταν

κάπως μεγαλύτερη (ό.π., σ.393), αλλά εκτός του πυρικού Στρατιάς είχαν μείνει μόνο μία πεδινή πυροβολαρχία (6 πυροβόλα) και τα 13 ορεινά βραδυβόλα.

6. Ας σημειωθεί ότι έγκυρες μαρτυρίες κάνουν λόγο για σοβαρότατες απώλειες σε υλικό, αλλά και σε ανθρώπους: Chantepleure, Τα Ιωάννινα, σ. 112: «Και εξ άλλης πηγής άλλως γνωρίζομεν ότι οι πυροβοληταί του Μπιζανίου, θειζόμενοι υπό του εχθρικού πυρός, ανανεώθησαν τρεις φορές... Τα πυροβόλα άλλα μεν κατεστράφησαν τελείως, άλλα δε ετέθησαν εκτός μάχης».

7. Υπενθυμίζω ότι ο γάλλος αξιωματικός ήταν και απόφοιτος της Ανωτέρας Σχολής Πολέμου (breveté) και είχε κατά τεκμήριο συνολικότερη εικόνα των δυνατοτήτων και του πυρικού.

8. Βλ. ΓΕΣ, Παράρτημα, σ. 240, αρ. 547, όπου το κείμενο τηλεγραφικής επικοινωνίας του υποργού Στρατιωτικών Ν. Στράτον με τον υπίαρχο Γρίβα, την 2/15 Δεκ. 1912. Μεταξύ άλλων, ο υποργός ενημέρωνε ότι ο Eydoux είχε μελετήσει τον χάρτη της περιοχής και είχε την καλωσύνη να διατυπώσει τις εξής σκέψεις... ας υποβάλλει φιλικώς... θεωρεί συντελεστικήν επιχείρησιν υμών κατ' αμοτέρων πτερύγων εχθρού... Εκ του χάρτου φαίνεται αυτό συμφερωτέρη η κατά του αριστερού καθέσον... εννοεί μάλλον κεκαλυμμένην προχώρησιν εις τα νότια της οχυρής τοποθεσίας Μπιζάνου. Ας σημειωθεί ότι και έλληνες αξιωματικοί είχαν υποβάλλει παρόμοιες προτάσεις (όπως ο στρατηγός Μοσχόπουλος και προς τον Σαπουντζάκη, ο οποίος τις απέρριψε, και αργότερα προς τον Κων/νο): βλ. την επισήμανση όλων των σχετικών περιπτώσεων, όπως αυτές δημοσιεύτηκαν στην Πολεμική Εκθεση του ΓΕΣ, καθώς και της γνώμης Eydoux, από τον αντιστράτηγο Γεραμάνη, Πολε-

μική Ιστορία, σ. 275-276. Από μεταγενέστερη μαρτυρία του στρατηγού Δούσανη, ωστόσο, πληροφορούμαστε ότι ούτε ο Διάδοχος ούτε ο ίδιος «είχον λάβει ποτέ γνώσιν των "άλλοτε ριφθεισών ιδεών"». Ταύτας έμαθον μετά τον πόλεμον, όταν παρουσιάστηκαν οι διεκδικούντες το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και ωφεληθέντες εκ της εκμεταλλεύσεως αυτού: Β. Δουσανής, Κριτική εις την υπό του Υπουργείου των Στρατιωτικών δημοσιευθείσαν Πολεμικήν Εκθεσιν Ηπειρών 12-13, Αθήναι, έκδ. Μηνιαίας «Βραδυνής», Σεπτ. 1934, σ. 84.

9. Ας σημειωθεί εδώ η διπλωματική της πλευρά, από την άποψη των περιπλοκών που θα είχε η γνωστοποίηση της παρέμβασης Eydoux, δεδομένης της συμβατικής δέσμευσης της Γαλλικής Αποστολής να μη παρέμβει άμεσα στις επιχειρήσεις. Ετσι εξηγείται η προφορική μόνον επικοινωνία Eydoux - Στράτον, καθώς και η επιφυλακτική διατύπωση.

10. Οι επιδεικτικές αυτές ενέργειες εξηγούν και την αρχική σημασία που απέδωσε ο παρισινός τύπος στην προέλαση των ελληνικών δυνάμεων από τη κατεύθυνση του Δρίσκου: βλ. σχετικές αναφορές στον Σιορόκα «Ο παρισινός τύπος» ό.π..

11. Chantepleure, Τα Ιωάννινα πολιορκημένα, σλ. 116-117. Το βλέμμα και την προσοχή της προσείλκυσε η στολή και το πλήκιο του γάλλου αξιωματικού, που τα ξεχώρισε ανάμεσα στις άλλες άγνωστες γι' αυτή στολές: Chantepleure, La ville assiégée, σ. 216: «Un kepi français, un uniforme français!... Je suis saisie, bouleversée...» (παραδόξως το σχετικό απόσπασμα δεν υπάρχει στην ελληνική μετάφραση).

12. Chantepleure, Τα Ιωάννινα, σ. 122, εγγραφή της 25 Φεβρ./10 Μαρτίου 1913.

Δίγα απ' όδα ... για όδα

Φίλες και φίλοι γεια σας,

Τα σχολεία έκλεισαν. Οι μαθητές όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων έχουν μπροστά όλο το καλοκαίρι για να ξεκουραστούν και να ανακτήσουν δυνάμεις για την καινούργια σχολική χρονιά.

Εκείνοι που τελείωσαν το Λύκειο και θέλησαν να προχωρήσουν στα Ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα περιμένουν τώρα τα αποτελέσματα.

Οι πόρτες που έκλεισαν κρατούν μέσα τους ένα σωρό αναμνήσεις από τη ζωή των παιδιών. Κρύβουν εμπειρίες και εφόδια που πήραν για να τα χρησιμοποιήσουν στην παραπέρα πορεία τους και που όλοι θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα αξιοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο.

Οι εργασίες αναστήλωσης στο ιστορικό εκκλησάκι της Αη Λια σχεδόν τελείωσαν. Η βοήθεια όλων είναι αξιέπαινη. Η εφημερίδα ωφείλει να καταγράψει και όσα ειπώθηκαν σχετικά με τις εργασίες στον Αη Λια. Οπως βλέπετε στη φωτο-

γραφία δε φτάνει που το χτίσιμο του πεζουλιού χτίστηκε με όρθιες πλάκες για να καλυφθούν μέτρα σηκώθηκε πολύ ψηλά και ο ναός «μήκε μέσα».

Οι πλάκες της στέγης δεν τοποθετήθηκαν πολύ καλά και μερικές έφυγαν, κυρίως τα καπάκια.

Στο εσωτερικό του τοίχου αν και είχε σημειωθεί να ριχτεί αραιωμένο τσιμέντο να δέσουν οι πέτρες τούτο δεν έγινε.

Εσωτερικά δεν θυμίζει τίποτα από τα παλιά: οι τοίχοι, το δάπεδο, η κόγχη του ιερού, η Αγία Τράπεζα έγιναν καινούργια.

Τα ξύλα της στέγης αν και είχε συμφωνηθεί να εμποτιστούν με τα κατάλληλα υλικά για την υγρασία και το σαράκι, τούτο δεν έγινε.

Τα μέλη του Δ.Σ. του Πνευματικού Κέντρου Μανωλιάσας μετά από παρέμβαση του προέδρου Βαγγέλη Νίκου στο Δήμο πήραν δένδρα και τα φύτεψαν στην πλατεία του χωριού.

Το τοπικό Συμβούλιο διαφώνησε για τα σημεία επιλογής και τον τρόπο φύτευσης. Σ' αυτόν τον τόπο φαίνεται πως η συνεννόηση είναι δύσκολο πράγμα κι ακόμα δυσκολότερο η συνεργασία.

Δεν είναι τυχαίο που οι Μανωλιασσίτες του χωριού λένε πως στη Μανωλιάσσα ο καθένας κάνει ό,τι θέλει!

Ενα θέμα που συζητήθηκε πολύ από τους Μανωλιασσίτες ήταν ο διορισμός του νέου Διοικητικού Συμβουλίου στο Πν. Κέντρο.

Το θέμα δεν έχει να κάνει με τα πρόσωπα του νέου Δ.Σ. αλλά με τη παραταξιακή χροιά που δόθηκε από το Δήμαρχο στο διορισμό των νέων προσώπων στο Δ.Σ.

του Πνευματικού Κέντρου. Σε μια μικρή κοινωνία σαν της Μανωλιάσας οι άνθρωποι που πραγματικά μπορούν να προσφέρουν είναι λίγοι και δεν υπάρχουν περιθώρια για παραταξιακά συμβούλια.

Η εργατικότητα, το ήθος και τα φιλάνθρωπα αισθήματα πρέπει να επιβραβεύονται. Οχι επιβράβευση δεν πήρε, αλλά άκουσε και τα σχολιάνά του.

Ο λόγος για το δάσκαλο **Λεωτέρη Κολιό** που επί τριήμερον προσφέρθηκε να βάλει τάξη στο οστεοφυλάκιο... μέχρι και οστά από τα σάπια κουτιά μάζεψε με κίνδυνο την υγεία του.

Ο,τι κι αν ειπώθηκε και από όποιον, κι αν ειπώθηκε είναι κατακριτέο. Η προσφορά είναι πάντα πράξη άξια επαίνου και όχι σχολίων. Μακάρι ο καθένας μας να μπορούσε να κάνει κάτι γι' αυτόν τον τόπο.

Είναι χρέος μας να αναφέρουμε ότι η αγορά ραφιών για το οστεοφυλάκιο έγινε με χρήματα που προσέφερε ο **Γεώργιος Π. Γούσης**.

Οπως και να 'χουν οι οικογενειακοί προγραμματισμοί σίγουρα συμπεριλαμβάνουν και το χωριό. Οι θύμησες μας φέρνουν πίσω, στους δρόμους, τους μαχαλάδες, τα βουνά, το ποτάμι σε κάθε εκκλησιά.

Εχουμε καθήκον να ξαναγυρίσουμε όλοι πίσω να μπολιάσουμε τα παιδιά μας με τα βιώματα του χωριού με την παράδοσή μας.

Ετσι θα καταφέρουμε να αγαπήσουν το χωριό, να συμμετάσχουν στα δρώμενα, να πάρουν τη σκυτάλη και να γράψουν τη δική τους πορεία.

Καλό Καλοκαίρι!
ο παλιός

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

Κάθε 29 του Μάη φέρνουμε στη μνήμη μας την απόφραδα ημέρα της 29ης Μαΐου του 1453 που η Πόλη έπεσε στα χέρια των αλλοθρήσκων. Τη μέρα αυτή φέρνουμε επίσης μπροστά μας την εικόνα του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, του τελευταίου αυτοκράτορα του Βυζαντίου, που έπεσε στην πύλη του Ρωμανού, όπου ξεψύχησε ολόκληρη η βυζαντινή αυτοκρατορία, που ιδρύθηκε από έναν ένδοξο Κωνσταντίνο και χάθηκε με έναν άλλο ηρωικό και τραγικό Κωνσταντίνο.

Αυτή είναι η πορεία του Ελληνισμού μέσα στο χρόνο.

Οι θρήνοι για την άλωση της Πόλης έγιναν πονεμένα τραγούδια που στήριξαν το Γένος μας στους δύσκολους καιρούς των τετρακοσίων χρόνων της μαύρης σκλαβιάς. Εγιναν μνήμες που μας κρατούν ζωντανούς στην Ιστορία. Και ο λαός μας συνεχίζει να παρηγορεί την Παναγία μας και όχι Εκείνη το λαό: «Σώπασε κυρα - Δέσποινα και μην πολυδακρύξεις, πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θα 'ναι».

Οι Έλληνες στην ιστορική τους πορεία διακρίθηκαν για την πρόοδο στην παιδεία. Η πνευματική τους σοφία τους κατέταξε στους σοφούς του κόσμου. Εγιναν παιδαγωγοί των λαών.

εύθυμα και σοβαρά

* Κάποτε, ο πρόεδρος των **Ηνωμένων Πολιτειών Λίνκολν**, είχε μια σοβαρή διαφωνία με τη γυναίκα του: Η σύζυγος, ήθελε και επέμενε το δωμάτιό τους **στο Λευκό Οίκο, να το βάψουν κίτρινο**, ενώ αυτός υποστήριζε ότι πρέπει να το βάψουν **πράσινο**.

Η διαφωνία αυτή του προεδρικού ζεύγους, μαθεύτηκε γρήγορα και έλαβε μεγάλες διαστάσεις. **Θόρυβος και συζητήσεις στο κοινό, στις εφημερίδες...**

Μετά από λίγο καιρό ο **Λίνκολν**, καλεί τους δημοσιογράφους και τους ανακοινώνει: **ΣΥΜΒΙΒΑ -ΣΤΗΚΑΜΕ τελικά με τη γυναίκα του: Το δωμάτιό μας στον Λευκό Οίκο, θα το βάψουμε... ΚΙΤΡΙΝΟ!**

* Στην **Αγγλική Βουλή** κάποτε, ο τότε πρωθυπουργός **Χιθ**, υπέστη ένα καταγισμό ύβρεων, από ένα βουλευτή, ενώπιον όλου του Σώματος.

Φεύγοντας από τη Βουλή ο πρωθυπουργός και λίγο πριν επιβιβασθεί στο αυτοκίνητό του, τον πλησιάζει ο βουλευτής που τον είχε εξυβρίσει και τον λέει: **Κύριε πρόεδρε, ομολογώ πως παραφέρθηκα, που σας μίλησα κατ' αυτόν τον τρόπο στη Βουλή! Μετάνοιωσα ειλικρινά για τη συμπεριφορά μου αυτή και σας ζητώ συγγνώμη!**

Και ο **Χιθ** του απάντησε: **Θα προτιμούσα να με βρίζεις στ' αποδυτήρια και να μου ζητάς συγγνώμη... δημόσια!**

Τι είπαν οι αρχαίοι για την ειρήνη και τον πόλεμο...

ΕΙΡΗΝΗ

Ειρήνη μου, βαθύπλουτη, κι από τους ευδαίμονας θεούς η πιο ωραία!

ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

Κανένας δεν είναι τόσο ανόητος, ώστε να προτιμάει τον πόλεμο και όχι την ειρήνη.

ΠΟΛΕΜΟΣ

Πριν να εμπλακείτε σε πόλεμο, αναλογιστείτε καλά πόσο μεγάλες είναι οι πιθανότητες να πέσει έξω κανένας στους υπολογισμούς του· γιατί ο πόλεμος συνήθως, παίρνει μεγάλο μάκρος και τις πιο πολλές φορές τ' αποτελέσματα εξαρτώνται από την τύχη.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Ο πόλεμος είναι αγαπητός για όσους δεν τον γνωρίζουν. Όσοι όμως τον δοκίμασαν, τρέμει η καρδιά τους δυνάτα μπροστά στον ερχομό του.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ

Περφρονήτης της φυλής, ασεβής και έρημος είναι αυτός που επιθυμεί τον τρομερό πόλεμο.

ΟΜΗΡΟΣ

Ο εμφύλιος πόλεμος είναι κακό και για τα δύο τα μέρη, γιατί το ίδιο είναι η καταστροφή και για τους νικητές και για τους νικημένους.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ

ΑΛΕΚΟΣ Ε. ΜΠΕΛΜΟΣ

Πλ. Ηρώων Κύπρου 12
Ν. Σμύρνη
Τηλ.: 9330786

bello
PATISSERIE

KOMMΩΣΕΙΣ
EXCLUSIVE

Ωρες λειτουργίας:
Δευτέρα: 13:00-21:00
Τρίτη-Παρασκευή: 10:00-21:00
Σάββατο: 9:00-16:00

ΓΕΡΑΚΑΡΗ 1 • ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΑΡΓΗΣ
ΤΗΛ. 71516

PAPPAS
OIL

- ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ
- ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ
- ΚΑΥΣΤΗΡΕΣ
- ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ
53.16.444